

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídkue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Præfatio Interpretis Ad Pastores Animarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

(o) (o)

P R Æ F A T I O

INTERPRETIS AD PASTORES ANIMARUM.

Vestro, vestrarumque ovium bono, Virorum lectissimi, liber hic, postquam Italica, jam per aliquot annos, fatigavit praela, latine loqui doctus, in lucem prodit. Vestrum est, commissos greges pascere doctrinâ, pascere exemplis, pascere Sacramentis; si rectè vestri muneris partes his paucis Angelicus Doctor complexus est. Postrema duo quomodo ritè faciatis, tum alij multi, tum quem non post multos mentes, si DEUS conatibus nostris adfuerit, hi ipsi typi exeudent, liber ejusdem Authoris docebit. Prius illud, quomodo rectissime, & summo creditarum Animarum bono præsteris, ex hoc, quod in manibus est, triplici volumine præclare discetis. At hoc denique, non deerunt, qui dicant, est actum agere: cum & aliâ, & ultimis maximè his lustris, optimorum Authorum præstantissima ex typographicis officinis, hujus etiam, qui istud obtrudit, Bibliopolæ, prodierint opera, quibus, quod hoc pollicetur, cumulatissime efficitur. Sunt ad manum Dissertationes, Sermones, Conciones in Dominicis, in festis Divis Cælitibus, & Sacros altissimis nostræ Religionis Mysterijs dies, magnâ eloquentiâ, suavi facundiâ, methodo ad animos permovendos aptissimâ scriptæ tam multæ, tamque insignes, ut inopes propè nec copia faciat. His autem quid docetur aliud, quàm Christiani hominis officium? quàm, quid sequi ille, quid fugere debeat? Hoc ergo, & nihil aliud, cum liber iste polliceatur, an non, ut diximus, actum agit?

Audio hæc; sed non probo; quod bonâ vestrâ veniâ fiat, Pastores optimi. Nam imprimis, si tam multorum, tam multæ lectissimæ extant Conciones, & quos appellant, Discursus, quidni tam multos inter, his quoque locus sit? Non alia semper, etiam quos habetis, alij dicunt, sed aliter; & alius huic, alius alteri præplacet: quidni & multos sit invenire, quoniam non omnes leguntur ab omnibus, qui ommissis alijs hunc deligant, hujus doctrinam; hujus methodum amplectantur? Sicut post plurimos, qui Conciones ac Sermones in quadraginta verni Jejunij dies ediderant, haud pauci tamen inventi sunt, quibus nostri potissimum Pauli Sermones probarentur, eos lectitarent, inde Audientibus salutaria monita proferrent; torpentes animos vehementer excitarent. Quidni sortem eandem Dis-

P R Æ F A T I O.

cursus isti sibi promittant; maximè ex quo Europa jam didicit, qualem DEUS Paulum huic nostræ ætati indulserit? Plurimos utique, antequam Petri Cathedram ascenderet, nobilissimos Oratores audierat Innocentius XII. Sanctissimus Pontifex & Pastorum Pastor: non alium tamen illo, quam Senem hunc nostrum, non uno certoquin ætatis provectæ incommodo laborantem, frustra que se excusare conatum, audire Apostolicis è rostris voluit? quidni eodem, quo Sapientissimus hic Monarcha, multi & iudicio, & gustu sint? Si Italis, qui fermè hebeti palato esse non solent, nec pingui Minervâ, aut obsis naribus, sic tamen liber iste placuit, ut plura, quod dicebam, inter eos præla fatigaret; an Germanorum, aut aliorum eis Appenninum, qui tamen peregrina fermè suis, & domi natis, præhabent, non idem erit sensus, non eadem æstimatio?

Sed missa ista facio, etsi procul dubio sufficiunt ad ea, quæ objecistis, refellenda. Istud edicite. Si tantum est eorum librorum, qui Christiani hominis totum officium docent, quæ sit, ut istud passim tam multi ignorent, tam pauci faciant? quæ sit, ut eum nonnulli aliquos ex his Discursibus, vix dum latinè loqui doctis, legunt, confestim admirabundi exclament: cur talia à nostris Concionatoribus non audimus? quæ sit, ut quos his in partibus Ecclesiæ è gremio Hæresis abstraxit, errores suos, quàm vera multi è Nostris Dogmata, ealleant accuratiùs, apparentibus rationum firmamentis stabilire nõrint solertiùs? An quia vos populum alloqui, superiore è loco vestros erudire negligitis? Effet id enim verò partem muneris vestri præstantissimam non implere: cuius ego vos seeleris arguere nec volo, nec audeo: si quis uspiam talis esset, huic aurem non lentè velliearet Paulus noster Parænesi, quam parti hujus operis tertiz annexuit. Sed quod inter Italos non valdè rarum est, in hoc Germani nostri, quæ est Sacrorum Magistratum vigilantia, non sæpe delinquunt. Ut autem hæc à noxâ plerosque purgare non est difficile, ita asserere, quòd in materiæ delectu, tractandi methodo, eloquendi ratione, nunquam, aut rarò peccent, esset operæ longè difficillimæ & nimis crebrâ experienciâ evidenter confutatum.

Istud faciliùs dixerim: multos non suâ voluntate, sed alieno ductu delinquere; dum non quos eligunt (hoc enim neque iudicio multi sunt, ut inter apta, inepta, aptè distinguant; neque ita libris nonnulli abundant, ut delectui locus sit) sed in quos vel sorte non bonâ, vel aliorum imperito-

rum

rum iudicio, inviderunt, Authoribus ad suas Conciones elaborandas utuntur, aut etiam eorum ferè verba Auditoribus adnumerant. Sunt autem, ut res loquitur, profectò non pauci, qui vera dicere non audent; necessaria vel non attingunt, vel obiter prætervolant; utilia rarò inculcant; salutaria ignavè omittunt; peregrina, curiosa, studiosè consecretantur. Aut eùm dicunt utilia, dicunt inutiliter; vel quia non ad captum audientium, vel quia alienà à loco, & gesticulatorià dicendi ratione, cachinnos, non lachrymas provocant audientium, & tum sibi belli, ac quolibet umbone digni Oratores videntur, eùm effuso risu Tempora personant, & domum, qui intererant, fuerunt, unde in Circulis jocentur, & rideant, non unde meliores fiant. O erubescendam sacra pulpita profanantium fatuitatem! Quid interest inter mutos, & inter loquentes, quæ, & quomodo non oportet? quid inter nullum ministrantes pabulum, & inter præbentes nihil profuturum? Sanè utroque modo fame pereunt, quibus frangere panem sacros Pastores decet. Quàm multis ad ravim declamantibus occini illud Bilbilitani posset? *Si sudare aliter non potes, est aliud: aut illud Sapientis,* (a) *Quid prodest illis, nisi labor?*

O Pastores Animarum! qui voluit & iussit, ut ad commissos curæ vestræ greges concionabundi diceretis, idem iussit, ut quæ, & quomodo dicenda sunt, diceretis: nec enim aliàs, qui unicè spectatur, obtineretur finis, & ad dicendum tantùm fallendi temporis, populique oblectandi causâ, non Tempora, non sacra Pulpita, sed Theatra constructa sunt. Illuc ergo amandare, qui ridere malunt, quàm flere; potiùs jocos & ineptias audire, quàm ad seriam de admissis poenitudinem excitari; discere noxia, quàm profutura. Vos autem (ita per salutem & vestram, & vestræ curæ creditarum ovium oro atque obtestor) audientibus proponite vera sine fuce, necessaria diligenter & enucleatè; salutaria piè & suaviter; omnia tam graviter & modestè, ut nemo non agnoscat, vos tractare verbum DEI. Hoc autem (meam obligo fidem) certò assequemini, si ducem & Magistrum Paulum hunc secuti, & quæ, & quo modo ipse hoc in volumine tractat, tractare non piguerit. Et quamquam graviter ille ac seriò, ut res postulat, dicit omnia, non tamen suis dictioni deest lepos, non ea desiderantur, quæ ad libenter audiendum suæ salutis cupidos alliciant, & sanctè pièque oblectent.

(a) *Eccl. 34. 28.*

P R Æ F A T I O.

Invenietis hinc similitudine s& multas, & ad rem propositam explicandam appositissimas; quarum proprium est non explicare tantum obscura, sed etiam audientes oblectare. Invenietis exempla, quæ vel invito, quo vultis, trahant: ut eorum vis & jucunditas est planè singularis. Neque Authoris stylus tam aut inamœnus, aut asper est, ut offendere quemquam possit; etsi redundantibus ornamentis, & res tam sacras dehonestantibus pigmentis abstinet, rudiorum etiam captui sese studiosè accommodans. Ea autem tractat, quæ si vestri noverint omnia, nihil utique ignoraturi sunt eorum, quæ vel necessaria sunt, vel profutura. Unde sine anxietà, multa aliundè conquirendi, sollicitudine, vestro Pastorum officio satis omnino facietis, si hoc, quod isto libro subministratur, vestras tam caras Deo, & tanto emptas pretio oves, pabulo sedulo pascere non omiseritis; vel eo singula ordine proponendo, quo ipse proponit; vel quem temporum dierumque, quibus dicendum est, ratio vobis dictaverit.

Atqui hoc ipsum est, dicet non nemo, quod in hoc Authore desidero; quòd ille non in Dominicos, non in festos Sanctis Cælitibus dies Discursus suos partiat. Si proinde horum dierum aliquo dicendum fuerit, undè demum hinc promam, quod tempori, quod ejus diei Evangelicæ historiæ, aut parabolæ accommodatum sit? Næ iste, qui sic arguit, rudis est artis concionandi, & in rem suam vertendi, quæ alios in fines videntur esse destinata. Hoc ut re ipsa demonstrarem, Dominicam diem accipio, post quam ista scribo, estque illa, quam Septuagesimam Ecclesia appellat, quæque ex Evangelico codice legi jubet: Parabolam de vocatis in Vineam, & mercedem æqualem post tempus laboris inæquale accipientibus. Nihilne hoc in volumine, quod hunc in diem quadret? Quid ergo? An non eorum verborum occasione: *quid hinc statis totâ die otiosi?* otij damna & mala proponere licebit? hæc autem quæ sint, pluribus hujus voluminis locis, in Indice verbo *Otium*, nullo negotio invenire licebit. An non occasione eorum, quæ de industriâ hujus patrisfamilias, primo mane exeuntis ad conducendos Operarios in vineam suam, dicuntur; rectè differetur de negligentia, quæ multum res Animæ curant, eum tam naviter negotijs, rerum caducarum intendunt? Quærat proinde in Indice verbum *Anima*, & mox indicabitur locus, quo de dolendâ hæc foecordia agitur. Aut eum tam multi, in foro & ipsi stantes, conducti tamen non fuerint, an malè de numero parvo Electorum,

ma.

majore autem Reproborum agetur? an de Gloriz cælestis magnitudine, quæ parvo sæpè tempore laborantibus in præmium datur, afferre, quæ hoc libro dicuntur, non litebit? Pereurrat proin solas Discursuum, qui singulis libris continentur, tabulas, qui volet nunquam sibi deesse, quod aptum sit tempori; volvat, & revolvat sæpius, toti operi adjunctos Indices, & si bardus non est, nunquam desiderabit, quod appositè ad rem tempusque proferat.

Et si proinde vituperari haud quaquam posset, qui, in pagis maximè, eo omnia ordine diceret, quo hoc volumine disceptantur, qui tamen, vel suo, vel aliorum levando fastidio, moribus hodiernis servire maluerit, videat, quâ de virtute, vel vitio agatur in ejus diei Evangelio; & tum ex libro nostro depromat, quod ad rem aptum, si tantillum ipsum sibi fecerit familiarem, certò certius inveniet. Experto credant: cum essem subinde alicubi, ubi alij libri non aderant, quàm hic, quem mecum detuleram, nunquam tamen defuit, quod etiam curioso auditori satisfaceret. Et verò ut vel minùs peritos, vel pluribus occupatos hoc quærendi labore leverem, Tabulas ipse concinnavi, quæ quid quovis die ac tempore aptè proponi possit, velut intento digito demonstrant. Has qui consulere volet, ad operis calcem reperiet.

Sed Italuse est Author, & ad eos scribit, qui vitij laborant, quibus Germani non assuevere. Rectius igitur Germanis utemur, qui suorum Gentilium mores ut nôrunt familiarius, ita ijs medentur certius. Aliàs pronum esset contingere, tam non ad rem, & ad audientium utilitatem multa proferri, quàm ridiculè nonnemo rusticanis mulierculis vestium luxum, & illa, voluerúmne magis, an hominum retia ac laqueos? quibus hodie nobiliores feminæ capiti impositis superbiunt, multis severè exprobravit. Non diffiteor, esse nonnulla, quæ illis, quos Author alloquitur, propè solis aptè proponantur, & exaggerentur: prudens tamen quilibet his facillè abstinabit, aut ea sic moderabitur, ne frustra & abs re ad suos dicta videantur. Omnes tandem Nationes suos patiuntur peculiare manes: aliqui tamen, & plerique quidem, omnes vexant & singulas; etsi plus minùsve: certè non alia Itali, alia Germani peccata Catecheticis suis in libris Capitalia enumerant; nec Virtutes, his oppositas, diversas. Non erit igitur sapienti difficile, videre quid, quibus serviat: qui autem tam nullo est judicio, ut apta ab ineptis discerere nesciat, nã illi omnium Authorum tractatione abstinendum erit;

P R Æ F A T I O.

erit; quia nullus est, qui habeat, quæ omnibus, & ubique sint idonea. Pueris ista non scribuntur, sed viris, quorum maturior ætas ac iudicium eos tam facile in rerum delectu errare non sinat.

Ad hoc autem quid reponam, quod longiores hujus operis Dissertationes sint, quàm quæ unius integræ, ne dicam dimidiatæ, horæ spatio absolvi possint? Quæ, quæso, lex jubet totas recitare? an fortè dividere illas non licet, tanquam impartibiles? Author ipse nunc duas, nunc tres in partes fecit: quidni nunc hanc, nunc illam proferre concessum sit, si omnes eloqui temporis præscriptum spatium, aut patientia audientium non permittat? Et verò hoc ipsum cunctis suadeo, ne totos uno, eodémque tempore Discursus; sed nunc hanc, nunc illam singulorum partem; nunc hæc, nunc illa rationum momenta, quibus proposita materia, aut assertio stabilitur, in medium afferant; ut unâ eadémque operâ & suorum fastidium caveant, & sibi alias in occasione aliquid servent; atque ita diutiùs hoc libro utantur, donec velut in orbem redeuntes, jam pridem auditorum memoriam obliviosis refricent.

Ceterùm eùm in hæc secunda editio id mihi esset propositum, ut Opus totum sibi quàm simillimum, & eodem scilicet calamo latinè redditum prodiret, id tamen & librum hunc à D. Bibliopola, importunè propè dixerim, exigentium aviditas, & occupationes meæ multæ simul ac molestæ non permiserunt. Multa tamen aliter reddidi, multa ad Italici Exemplaris fidem emendavi; ut adedò liber his modò se ipso non paulò melior prodeat; suo etiam tempore, si ita res poscere videbitur, totum se uno vultu, & similibus planè lineamentis legentium oculis oblaturus. Interim hanc etiam meam opellam boni consulite, & alia Authoris nostri opera à me latinè reddenda expectate. Ut autem vos non lateat, quis qualisque Author hic noster fuerit, en Epistolam, ab Arcanorum ejus consilio, & Expeditionem sacrarum socio individuo, mox à tanti Viri morte scriptam, Hujus enim Lèctione spero fore, ut Operis hujus æstimatio in vobis & pretium crescat; eùm visuri sitis, non contentum Paulum nostrum, præclarè licere & scribere, strenuè etiam fecisse, quod Major DEI gloria ab eo postulare videbatur. Quod studium utinam DEUS in me perinde ac vobis sic deinceps accendat, ut aliud planè spectemus nihil, & sanctis DEI promovendæ conatibus immoriamur. Sic precatur omnium vestrùm minimus in Christo servus

M. R. S. J.